

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Dr. STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 1 (34) 2020-02-12

„AUŠROS“ APYGARDA, ŠIAULIAI

Gerbiamieji šiauliečiai,

Štai ir prabėgo pirmasis 2020-ųjų mėnuo, paliudijęs ne tik laiko bėgsimą, bet ir mūsų darbo Seime rezultatus, skaičius. Galėjote pasitikrinti ir pajusti, ar tikrai laikomasi Seimo daugumos patvirtinto šių metų biudžeto nuostatų kelti pensijas, didinti vaiko pinigus ir t.t. Tikiuosi, įsitikinote, kad pirmoji metų pensija senjorams patvirtino, kad **vidutiniškai senatvės ir netekto darbingumo pensijos augo daugiau nei 9 proc. ir pirmą kartą viršijo darbo užmokesčio augimą**. Vidutinė pensija augo apie 34 eurus ir padidėjo iki 377 eurų sumos, o vidutinė pensija su būtinuoju stažu – iki 399 eurų.

Gerų žinių išgirdo daugelis, pavyzdžiui, tie, kurie neįgiję būtiną darbo stažą (kuris yra ne mažiau kaip 15 metų), tačiau slaugę namuose neįgaliuosius ar išauginę ne mažiau kaip penkis vaikus, gaus 1,5 šalpos pensijų bazės dydžio šalpos senatvės pensiją, kurios suma sieks 210 eurų. Padidėjo ne tik senatvės ir šalpos pensijos, bet ir netekto darbingumo (neįgalumo) pensijos. Valstybės ir „Sodros“ biudžetuose senatvės ir netekto darbingumo pensijoms skiriama 239,8 mln. eurų didesnė suma nei pernai. Dar 12,3 mln. eurų suma iš valstybės biudžeto skirta priemonėms mažiausių pensijų gavėjams.

Daug skeptiškų minčių girdėjome apie siekį Seime inicijuoti ir priimti įstatymų pakeitimus, kurie leistų pirmą kartą po 2008–2009 metų krizės pradėti **kompensuoti per finansinę krizę sumažintas pareigūnų ir karių, mokslininkų, našlių ir našlaičių pensijas**, maitintojo netekimo pensijas, ištarnauto laiko pensijas, kompensacijas už ypatingas darbo sąlygas, kompensacines išmokas buvusiems teatrų ir koncertinių įstaigų kūrybiniais darbuotojams, šalpos kompensacijas. Kompensuojama 10 proc. netektų paminėtųjų pajamų. Taigi ledai pajudėjo.

Tiesa, tos išmokos bus mokamos nevienodai, pavyzdžiui, mokslininkų pensijos bus kompensuojamos pridėdant pinigų ne kas mėnesį, o vieną kartą per metus – tikimasi, kad vasarą. Liko ir dar bandoma spręsti klausimą, kaip suvienodinti našlių ir vienišų žmonių pensijas, nes tie dalykai yra diskusiniai, svarstoma, ar čia nėra diskriminacinių momentų – juk su ta pačia gyvenimo realybe susiduria tiek vieni gyvenantys, tiek našliai.

Gyventojai visada labai jautriai reaguoja ir vertina iš Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) ateinančias žinias apie vaistų išigijimo, skyrimo tvarką. Dažnai, nesigilinant, pelnytai ar ne, kritikos strėlės leidžiamos ministro Aurelijaus Verygos adresu. Neseniai paklausiau šeimos daktaro, ar

gyventojai pasidžiaugia, kad receptiniai vaistai širdies ligoms (kraujospūdžiui reguliuoti ir pan.) skiriami nemokamai. „Ne, retas kas pasidžiaugia, – atsakė gydytojas, – nes tai jau įprasta.“ Ir toliau SAM teikia pasiūlymus, kurie pagelbėtų pacientams: atnaujinta nuotolinės prekybos tvarka, **pagal kurią receptinius vaistus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones (MPP) pacientai galės įsigyti internetu.**

Neišvykdami iš namų turintys negalių galės matyti visų vaistinių pasiūlymus, gauti vaistininko konsultaciją bei užsisakyti ir apmokėti pasirinktus vaistus ir MPP. Ministro įsakyme numatytos naujovės šiuo metu yra pateiktos derinti su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis. Siūloma, jog receptinių vaistų ir kompensuojamųjų MPP internetu gyventojai galėtų nusipirkti jau 2020 m. viduryje. Ministro A. Verygos teigimu, ši tvarka ne tik palengvins vaistų ir MPP įsigijimą toli nuo vaistinių gyvenantiems arba sveikatos sutrikimų turintiems žmonėms, bet ir padės pacientams sutaupyti.

Numatoma, kad pacientai, norėdami nuotoliniu būdu įsigyti jiems paskirtus receptinius vaistus ar kompensuojamąsias MPP, turės prisijungti prie savo paskyros „e. sveikata“ portale, kuriame ir šiuo metu galima rasti savo elektroninės sveikatos istorijos įrašus, išrašytus elektroninius receptus bei matyti, kokie vaistai pagal juos buvo parduoti.

Taip įgyvendinta nuotolinė prekyba receptiniais vaistais ir kompensuojamosiomis MPP užtikrins saugų paciento tapatybės nustatymą, asmens duomenų apsaugą bei sąžiningą vaistinių konkurenciją. Pacientų organizacijos itin palankiai įvertino pasiūlytą modelį ir tikisi, kad įgyvendinus jį pacientai saugiai ir patogiai galės įsigyti jiems paskirtus vaistus bei kompensuojamąsias MPP, neišvykdami iš namų. Kaip teigia SAM, tokia nuotolinė prekyba receptiniais vaistais yra leidžiama Švedijoje, Suomijoje, Norvegijoje, Portugalijoje, Estijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje, Danijoje. Kai kuriose šalyse negali būti parduodami narkotiniai ir psichotropiniai vaistai, o dalis šalių turi parengusios vaistų sąrašus, kurių taip pat neparduoda internetu. Šiuo metu internetu Lietuvoje įsigyti galima tik nereceptinių vaistų.

Naujienos pedagogų bendruomenei. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) informavo savivaldybes, kad **2020 metais neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) krepšeliui skiriama lėšų suma ir skyrimo tvarka nesikeičia.** 2020 m. NVŠ veiklos bus finansuojamos išlaikant 2019 m. finansavimo lygį. Finansavimas savivaldybes ir švietimo teikėjus pasieks įprasta pastarųjų metų tvarka. Kaip kad ir buvo, krepšelio dydis gali svyruoti nuo 10 iki 20 eurų, o konkrečią sumą nusistato savivaldybė. ŠMSM, lyginant su praėjusių metų tvarka, pabrėžia atsiradusį skirtumą, kad savivaldybėms rekomenduojama daugiau dėmesio skirti jautriausioms neformaliojo švietimo problemoms spręsti. Jei NVŠ lėšų yra mažiau nei vaikų, norinčių dalyvauti programose, lėšos pirmiausiai turėtų būti skiriamos įvairių ugdymosi poreikių turintiems vaikams bei vaikams, gaunantiems socialinę paramą. Toks prioritetas pasirinktas išanalizavus duomenis, kiek vaikų dalyvauja neformaliajame švietime. Tik 30 proc. mokinių, turinčių įvairių poreikių, lanko būrelius, tai dvigubai mažiau negu jų bendraamžių.

Savivaldybėms rekomenduota plėtojant NVŠ didesnę dėmesį skirti STEAM krypties programoms ir jų finansavimui. Joms priskiriamos: techninė kūryba, technologijos, gamta ir ekologija, informacinės technologijos, medijos ar kitos programos, didinančios kūrybiškumą ir įgyvendinamos naudojant technologijas. Taip pat skatinamos programos, kurios STEAM veiklas integruoja su fizinio aktyvumo, meninio ugdymo ir kitais užsiėmimais. NVŠ teikėjais gali tapti ir profesinio mokymo įstaigos, kuriose yra galimybės įgyvendinti įvairių krypčių, tarp jų – ir STEAM programas. Savivaldybės, atsižvelgusios, kiek mokinių dalyvauja neformaliojo švietimo veikloje, koks programų poreikis ir pasiūla, gali nusistatyti ir kitus prioritetus, nes ministerijos parengtos rekomendacijos nėra įpareigojančios.

Šie metai, kaip žinia, yra naujų Seimo rinkimų metai. Šiek tiek, atsižvelgiant į savivaldybių siūlymus, nusistovėjusias tradicijas, perbraižytos Lietuvoje rinkimų apygardų ribos. Šiauliuose išliks trys rinkimų apygardos. Rinkimuose į Seimą laukia vienas didelis pokytis. Atsižvelgdamas į Pasaulio lietuvių bendruomenės prašymą, **Seimas 2019 m. rugpjūtį sudarė sąlygas įsteigti atskirą, tik užsienio lietuviams skirtą vienmandatę rinkimų apygardą.** Toks sprendimas, kurio net tris dešimtmečius (anksčiau valdžiusios partijos tautiečius užsienyje tik maitino pažadais) laukė pasaulio lietuviai, startuoja jau ši rudenį. Lauksime dar didesnio tautiečių įsitraukimo į Lietuvos politinį gyvenimą.

2016–2020 metų LR Seimas daug dėmesio skiria istorinei atminčiai puoselėti. Mums svarbu, kas kūrė Lietuvos valstybę, kokios tautos drauge joje gyvena. Taigi 2020-ieji metai yra paskelbti **Lietuvos Steigiamojo Seimo šimtmečio; Tautodailės; Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos; UNESCO pasaulio paveldo Lietuvoje; Mokyklų bendruomenių; Eugenijos Šimkūnaitės; Ateitininkų; Čiunės Sugiharos metais.**

Šiais metais minėsime Atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės 30-metį.

Sukanka 100 metų, kai Lietuvos Steigiamasis Seimas 1920 metais Lietuvą paskelbė Lietuvos Respublika. Štai kodėl, siekdami pri(s)iimti Respublikos kūrėjus, šiais metais Naujienlaiškyje publikuosime informacinę medžiagą apie 1920-ųjų metų Lietuvos Steigiamojo Seimo narius, kurie yra primiršti ar nežinomi. Toks mano, Seimo nario, komandos ir Naujienlaiškio rengėjų tikslas.

Gerų Jums, mieli skaitytojai, 2020-ųjų metų. Dirbkime kartu prasmingus darbus.

Laisvieji,

Vasario 16-ąją mūsų širdys plaka stipriau, mintys skrieja greičiau, nes mes didžiuojamės savo Valstybe. Mes žinome savo istoriją, saugome konstitucines vertybes, įteisintas 1918 m. Vasario 16-osios Akte, puoselėjame nepriklausomą Lietuvos valstybę, demokratinę respubliką, įtvirtintą Lietuvos Steigiamojo Seimo 1920 m. gegužės 15 d. rezoliucijoje, mes šiandien kuriame tolerantišką ir pasaulyje gerbiamą šalį.

Lietuvos valstybingumas –
tai Lietuvos žmonių valia!

Sveikinu Jus
Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga ir
kviečiu švęsti šviesą, tiesą ir vienybę!

Jūsų Lietuvos Respublikos Seimo narys
Stasys TUMĖNAS

Stasys Tumėnas

Dizainerė Sigita Valančiūtė

ŠIAME NUMERYJE SKAITYKITE

2019 metų Laisvės premija Seime iškilmingai įteikta Albinui Kentrai.....	4
Fotomenininko Aleksandro Ostašenkovo fotografijų paroda „Atminties vieškeliai“	7
Profesorius, Šiaulių miesto ir rajono garbės pilietis Vytenis Rimkus mini prasmingą jubiliejų.....	8
Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 6, 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas.....	13
Kodėl verta praplėsti savo akiratį	13
Ką mums sausio, vasario mėnesiais primena kalendorius.....	14
Seimo nario mintys žiniasklaidoje.....	19

SEIMAS

Apie mano pareigas ir veiklą galite paskaityti Lietuvos Respublikos Seimo svetainėje: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35299&p_k=1&p_a=498&p_asm_id=79154.

2020 m. sausio 6 d. dalyvavau Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme šiuos klausimus: 1) Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; 2) Dėl Etninės kultūros globos tarybos nuostatų pakeitimo. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=bDg85MVOZHc>.

2020 m. sausio 13 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame nagrinėjome klausimą „Dėl Teisės departamento pastabų Seimo nutarimo ‚Dėl Šv. Jono bažnyčios su bokštu atkūrimo Klaipėdoje projekto‘ projektui“. Kultūros komiteto pirmininkas R. Karbauskis pasiūlė nepritarti Teisės departamento pastabai, išdėstė argumentus. Komiteto nariai pritarė pirmininko argumentams ir naujai formuluotei. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=Uc7MoHx26L4>.

2019 metų Laisvės premija Seime iškilmingai įteikta Albinui Kentrai

2020 m. sausio 13 d. – iškilmingame Laisvės gynėjų dienos minėjime ir Laisvės premijos įteikimo ceremonijoje LR Seimo Kovo 11-osios Akto salėje. Joje Lietuvos rezistentui, Sovietų Sąjungos gulagų sistemos kaliniui, Lietuvos istorijos metraštininkui Albinui Kentrai įteikta 2019 metų Laisvės premija.

Laureatas savo kalboje sakė: „Dėkoju už tą gražią premiją, ją skiriu seserims, broliams, šeimai, Šilalei, Vilniui, Vilniaus universitetui, Žemaitijai, na, ir visai Lietuvai. Noriu, kad ji taip ir subyrėtų visur. Šiandieną mes švenčiame Laisvės dieną todėl, kad mūsų laisvės kova visuomet buvo sąskambyje su Tautos giesme, todėl mes laimėjome tą laisvės dieną. [...] Dėl laisvės aukojosi daug kilnių žmonių, ypač kaimo žmonių, kurie visomis išgalėmis rėmė Lietuvos laisvės kovotojus. Dėl to jiems teko patirti tardymus, kalėjimus, laisvės kovotojai gynė kiekvieną Lietuvos žemės pėdą. Už ją paaukota daug gyvybių. Ir šiandien kur mes beriam pavasarį ar rudenį sėjamą grūdą, už tą, kad mes

tai galime daryti, jiems gyviems numirti reikėjo. Iš mano patirties matėme, kad Lietuva kovėsi dėl savo laisvės vienui viena, be jokios paramos iš svetur.“ („Laisvės premijos laureato Albino Kentros kalba iškilmingame Laisvės gynėjų dienos minėjime“, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=269581).

Albinas Kentra – 2019 metų Laisvės premijos laureatas. Dž. G. Barysaitės nuotrauka.

2020 m. sausio 15 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame nagrinėjome aktualų klausimą „Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 pakeitimo įstatymo projektą (naują redakciją)“. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=qwtK21UnGuM>.

2020 m. sausio 23 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme šiuos klausimus: 1) Dėl Seimo valdybos kreipimosi; 2) Dėl Seimo narių pasiūlymų Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=aorxo6ltMDM>. Vėliau tądien vyko pratęstas posėdis, kuriame aptartas „Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas“.

2020 m. sausio 23 d. – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje, kuriame nagrinėjome šiuos klausimus: 1) Dėl Seimo nutarimo „Dėl 2021 metų paskelbimo Jono Karolio Chodkevičiaus metais“ projekto; 2) Seimo nutarimo „Dėl 2023 metų paskelbimo Klaipėdos krašto metais“ projekto.

Pritarėme siūlymui 2021 metus paskelbti Jono Karolio Chodkevičiaus metais, atsižvelgiant į tai, kad sukanka 400 metų nuo Jono Karolio Chodkevičiaus mirties, pabrėžiant, kad J. K. Chodkevičius buvo garsus Lietuvos–Lenkijos karo vadas ir Lietuvos valstybės veikėjas, įvertinant K. Chodkevičiaus indėlį krikščionybės plėtrai, švietimui, mokslui ir kultūrai, siekiant pažymėti Jono Karolio Chodkevičiaus darbų svarbą ir reikšmę.

Taip pat pritarėme siūlymui 2023 metus paskelbti Klaipėdos krašto metais, atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. bus minimos Klaipėdos krašto prijungimo ir 1923 m. sukilimo 100-osios metinės, įvertinant tai, kad šis istorinis įvykis turėjo ypatingos reikšmės Lietuvos ekonominei, kultūrinei ir politinei raidai, siekiant pažymėti 1923 m. istorinių įvykių svarbą.

2020 m. sausio 28 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame nagrinėjome aktualų klausimą „Dėl Seimo narių pasiūlymų Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui“. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite išklaudyti: <https://www.youtube.com/watch?v=PglAHDDsAs>.

ŠIAULIŲ MIESTAS

2020 m. sausio 3 d. dalyvavau susitikimuose su Šiaulių savivaldybės atstovais dėl miesto 2020 m. biudžeto. Buvo pateikta informacija, kad numatomos biudžeto pajamos 2020 metais turėtų siekti apie 154 milijonus eurų. Dotacijos sudaro 60,5 mln. eurų, mokesčiai – 63,2 mln. eurų, metų pradžios likutis – 15,6 mln. ir kitos pajamos – 14,7 mln. Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia lėšų numatoma skirti miesto švietimo sistemai – daugiau nei 67 milijonus, miesto infrastruktūros objektų priežiūrai ir modernizavimui numatoma skirti 28 mln. eurų.

2020 metų prioritetai: 1) Investicijų pritraukimas – 5 620 tūkst. eurų; 2) Įstaigų finansinės apskaitos optimizavimas – 692,7 tūkst. eurų; 3) Socialinių paslaugų efektyvumas – 1 245 tūkst. eurų; 4) Švietimo inovacijos – 536,6 tūkst. eurų; 5) Institucinės globos pertvarka – 891 tūkst. eurų.

Džiugina gyventojų aktyvumas, teikiant pasiūlymus dėl 2020 metų biudžeto. Buvo pasiūlyta: 1) Įrengti gatvių apšvietimą; 2) Suremontuoti gatves, šaligatvius, įrengti dviračių takus; 3) Suprojektuoti, nutiesti, išasfaltuoti ar rekonstruoti žvyruotas gatves individualių namų kvartaluose; 4) Įrengti pėsčiųjų perėją; 5) Įrengti autobusų stotelę prie poliklinikos; 6) Įrengti žiedą Vilniaus-Serbentų-Radviliškio gatvių sankirtoje. Miestiečiai siūlo spręsti opias ir svarbias problemas.

2020 m. sausio 12 d. – Šiaulių vyskupijos šeimų šventėje „Aš esu gyvybės duona“, vykusioje Šiaulių arenoje. Gausiai susirinko Šiaulių vyskupijos gyventojų, svečių, o tai liudija renginio aktualumą. Šv. Mišių aukai vadovavo apaštalinis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Petaras Rajičius, koncelebravo vyskupijos dvasininkai ir svečias kun. Leo Patalinghug, giedojo Vilniaus Šv. Jonų bažnyčios choras. Po Šv. Mišių LR Seimo padėką įteikėme Šiaulių vyskupijos šeimų centro vadovei Editai Gulbinienei. Padėkoje skambėjo ir tokie žodžiai: „Šeima yra gražiausias tautos žiedas, žmonių ir bendruomenių gyvybės versmė, Bažnyčios ir Valstybės stiprybės šaltinis. Nuoširdžiai dėkojame Jums, Šiaulių vyskupijos Šeimos centro vadovei, už šeimų ugdymą, bendrystės puoselėjimą, pagalbos teikimą ir tikėjimo stiprinimą. Jūsų dėka Lietuvos šeimos atsinaujina, sutvirtina žmogiškuosius ryšius, suvokia, kad Dievo mažutėlių gyvenimas yra vertas ir prasmingas. Telydi Jus šviesa, viltis ir Dievo palaima!“

JE Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio sumanyta ir tęsiama Šiaulių vyskupijos šeimų šventė – tai dvasinis Lietuvos šeimų atsinaujinimas.

20-oji Šiaulių vyskupijos šeimų šventė suvienijo, atnaujino ir pakylėjo Lietuvos šeimas. R. Žadeikytės nuotrauka.

2020 m. sausio 14 d. mano padėjėjas N. Brazauskas dalyvavo Šv. Kalėdų ir Senųjų Naujųjų Metų šventėje, kurią surengė Šiaulių šventųjų Petro ir Povilo stačiatikių parapijų klebonas, kunigas Olegas Štelmanas. Padėjėjas perdavė mano sveikinimus ir linkėjimus, paminėdamas ir tai, kad mes dar turime atrasti stačiatikių kultūrinę-religinę tradiciją, lietuvius, paskelbtus stačiatikių šventaisiais.

Nuotaikingą šventės atmosferą sukūrė ne tik rusų, ukrainiečių, baltarusių, romų tautinių bendrijų atstovai, bet ir visi susirinkusieji. Kūrybingasis dvasininkas Štelmanas, poetas ir bardas, šiluma, tėviška meile, dovanomis, dainomis apdalijo visus. Vertinga ir svarbu, kad Šiauliuose tautinės mažumos gali puoselėti savo kultūrinės ir religines tradicijas, kurti atminties ir dialogo kultūrą.

Stačiatikių dvasininkas Olegas Štelmanas (antras iš kairės) dovanuoja prasmingų religinių dainų. N. Brazausko nuotrauka.

Fotomenininko Aleksandro Ostašenkovo fotografijų paroda „Atminties vieškeliai“

2020 m. sausio 16 d. – Aleksandro Ostašenkovo fotografijų parodos „Atminties vieškeliai“ atidaryme ir fotografijų albumo pristatyme Šiaulių Fotografijos muziejuje.

Aleksandro kūrybinį kelią stebiu nuo 1976 metų, todėl ir daugelį jo portretuose eksponuojamų asmenybių pats prisimenu. Pamenu ir Aleksandro pirmuosius kūrybinius žingsnius tuometiniame Šiaulių pedagoginiame institute, kai didžiąją paros dalį jis praleisdavo studentų fotografijos mėgėjų būrelio globėjo A. Musneckio kuruotoje laboratorijoje niūrokame rūšelyje.

Aleksandras niekada nebuvo nutolęs nuo savo kūrybos mūzos – fotografijos: žurnalistinis darbas, spaudos fotografija, parodos, vėliau gimę ir fotografijos albumai, kurie niekada nepataikavo stebėtojui, vertintojui. Ir šioje parodoje autorius liko ištikimas savo kūrybiniam credo – nepagražinti, „neretušuoti“ nei fotografijų, nei personažų biografijų, tarp kurių būta ir daug socialistinio realizmo subjektų.

Kodėl „Atminties vieškeliai“? Todėl, kad nė vieno parodos personažo nebėra gyvųjų pasaulyje, bet jie buvo mūsų miesto, valstybės gyvenimo kūrėjai ir dalyviai. Kodėl „vieškeliai“? Todėl, kad „vieškelio“ sąvoka suponuoja intymesnę, privatesnę, natūralesnę prieigą. Kaip minėjau, Aleksandro pastarųjų 25 metų darbuose kalbama apie žmogaus gyvenimo šioje žemėje laikinumą, trumpumą,

trapumą, žmogaus santykį su amžinybe. Tą liudija ir autoriaus parodų, knygų pavadinimai: „Būsenos“, „Prisiminimai“, „Kitas krantas“, „Mirties sodas“.

Aleksandras, pristatydamas naujausią parodą sakė: „Pasirinkau savo žmogaus stebėjimo ir pateikimo būdą – atvirą žvilgsnį į objektyvą. Ne visi jie atsivėrė, bet visi buvo nuoširdūs, pagarbūs savo ir būsimam laikui. Fotografuojant, svarbiausia buvo ne išankstinis santykis, o kontaktas su žmogaus vidumi. Gal todėl, žvelgdami į objektyvą, jie peržengdavo profesijų ir pareigų ribas, ir dabar fotografijose – tiesiog unikalios ir nepakartojamos asmenybės. Jų likimai skirtingi. Nuo sėkmingų, apdovanotų laiko ir politinių santvarkų dėmesio – iki pavargusių nuo gyvenimo prieštaravimų, patirties naštos, užmaršties, o kartais – baigusių savo gyvenimą savižudybe. Laikas ant jų visų uždėjo savo atspaudą – jie visi tapo istorijos dalimi.“ (Prieiga per internetą: <https://www.ausrosmuziejus.lt/Renginiai/aleksandro-ostasenkovo-fotografiju-parodos-atminties-vieskeliai-atidarymas1/>).

Fotomenininkas Aleksandras Ostašenkovas (trečias iš kairės) fotografijos kalba subtiliai apmąsto žmogų, laiką ir istoriją.

R. Šaučiūnaitės nuotrauka.

Profesorius, Šiaulių miesto ir rajono garbės pilietis Vytenis Rimkus mini prasmingą jubiliejų

2020 m. sausio 17 d. turėjau garbės pasveikinti profesorių, Lietuvos patriotą, menotyrininką Vytenį Rimkų prasmingo 90-ojo jubiliejaus proga.

Surašyti visų garbiojo Rimkaus nuopelnų Šiauliams, regionui, visai Lietuvai neužtektų vienos knygos. Šiaulių miesto ir rajono garbės pilietis, menotyrininkas, išleidęs į gyvenimą šimtus dailės pedagogų, tūkstančių straipsnių spaudoje, autorinių knygų autorius, humanitarinių mokslų daktaras, Lietuvos dailininkų ir Tautodailininkų sąjungų narys ir kuratorius, Šv. Kazimiero ordino Šiaulių apskrities komtūrijos narys, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos narys (buvo nubaustas mirties bausme, kuri vėliau pakeista į 25 metų lagerį). Mūsų Vytenis – Šiaulių šviesulys, žiemgalių ir žemaičių bičiulis, Valstybės kūrėjas ir tvirtintojas.

Pagerbdami jubiliatą sakėme, kad Lietuva visada turėjo sūnų, kurie jai besąlygiškai aukojo savo gyvenimą, talentą, išmintį ir paskutinį gyvybės atodūsi... Vienas iš jų – Vytenis Rimkus, nepalaužtas Lietuvos valstybės gynėjas, kūrėjas ir tautinės savimonės žadintojas, sugebėjęs išlikti, liudyti ir kurti XX a. kataklizmų audrose.

Sveikinome Profesorių prasmingo jubiliejaus proga ir širdingai dėkojome už Lietuvos istorijos, meno, tautodailės, tautinės kultūros, dailėtyros puoselėjimą, už jaunosios kartos ugdymą, už Lietuvos kultūrinio gyvenimo turtingumą, už atsidavimą Šiaulių miestui ir kraštui.

V. Rimkus yra versmė, paliečianti mūsų širdis ir protus, leidžianti suvokti, kas yra tikra, vertinga ir amžina.

Profesorius Vytenis Rimkus (trečias iš kairės) yra Lietuvos garbė, istorija ir ateities orientyras. R. Žadeikytės nuotrauka.

2020 m. sausio 23 d. mano padėjėjas N. Brazauskas dalyvavo Šiaulių Gegužių progimnazijoje organizuotoje visuminio ugdymo tarptautinėje metodinėje-praktinėje konferencijoje „Ugdymo dvasingumo svarba šiuolaikinėje mokykloje“, skirtoje M. K. Čiurlionio bei P. Višinskio 145-osioms gimimo metinėms pažymėti.

Konferencijos metu vestos atviros įvairių dalykų pamokos, plenariniame posėdyje pristatyti pranešimai: „Kad keltum, turi kilti“ (Silvija Baranauskienė, Šiaulių Gegužių progimnazijos – Taikos mokyklos direktorė), „Ar dvasingumo ugdymas yra iššūkis švietimo sistemai?“ (Edita Minkuvienė, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Žmonių gerovės ir ugdymo departamento Švietimo skyriaus vedėja), „Ugdymo dvasingumas demokratinės kultūros erdvėje“ (prof. dr. Jonas Kievišas, monografijų apie ugdymo dvasingumą bendraautorius, muzikos pedagogas, edukologas).

Mokyklos Dailės galerijoje „Erdvė“ buvo atidaryta Aleksejaus Leonovo skulptūrų fotografijų paroda „Dvasios keliais“. Diskutuoti kvietė Viktorija Bak, Ukrainos humanistinės pedagogikos asociacijos viceprezidentė, pristačiusi temą „Dvasinis mokytojo pasaulis ir jo įtaka ugdymo(si) aplinkai“; Vaidas Arvasevičius, šeimos santykių lektorius, vedinis psichologas, karjeros konsultantas, sudominęs tema „Charakterio rengyba. Savybių hierarchija“; Stanislavas Krukas, Chmelnickio valstybinio universiteto pedagogikos mokslų kandidatas, docentas, psichologas, Ukrainos humanistinės pedagogikos asociacijos prezidentas, kvietęs mąstyti tema „Ugdyti – tai stiprinti vaiko dvasią“.

Konferencijoje buvo pasakyta daug gražių žodžių ir palinkėjimų organizatoriams, bet svarbiausia, kad konferencija, skirta visuminio ugdymo problemoms, yra reikalinga, aktuali ir laukiama.

Gegužių progimnazijos direktorė S. Baranauskienė ir prof. J. Kievišas diskutuoja apie ugdymo dvasingumą ir dvasingumo ugdymą. N. Brazausko nuotrauka.

2020 m. sausio 29 d. dalyvavau iškilmingoje Šiaulių universiteto Diplomų įteikimo ceremonijoje. Geras jausmas lydėjo tą dieną Šiaulių universiteto diplomų įteikimo šventėje. Jos metu buvo įteikti diplomai 92 bakalauro ir 93 magistro studijų studentams, studijų pažymėjimai – 32 profesinių studijų studentams, taip pat studijų pažymėjimai – 123 neformaliųjų studijų klausytojams. 2020 m. sausio mėn. studijas baigė 217 studentų ir 123 klausytojai.

Sveikindamas sakiau: „Absolventams linkiu nesustoti, dirbti prasmingus darbus, nepamiršti savo universiteto, sugrįžti į čia vykstančias konferencijas, kursus, seminarus. Tai reikalinga tam, kad toliau augtumėte ir tobulėtumėte.“

Beje, atėjau pasveikinti jaunimo, o sutikau daug buvusių studentų, net bendradarbių, kuriems gyvenimas skyrė iššūkius mokytis visą gyvenimą. Absolventų šventė paliudija, kad mokytis niekada nevėlu.

*Su Šiaulių universiteto absolventais.
E. Elijošiaus nuotrauka.*

2020 m. sausio 30 d. – parodos „Nr. 21“ (Taikus Sąjūdžio kelias į Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą. Istorinė Šiaulių misija), skirtos Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui paminėti, atidaryme Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje.

Po jos manė lydėjo mintys, kad niekas nesikeičia – Valstybėje yra JIE ir MES. Intrigą žadėjo renginio įkvėpėjas signataras, buvęs šiaulietis, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys Zigmas Vaišvila. Metai nuramino aistras, nuopoliūs į kraštutinumus, bet, regis, niekas nepasikeitė – yra JIE ir MES. Vienai pusei diskusijos metu atstovavo naujųjų laikų Lietuvos politikos vilkas Česlovas Juršėnas, gynęs brazauskiškąją „platformą“; savo virsmą prieš 30 metų iš sąjūdininko į Šiaulių miesto LKP antrojo sekretoriaus postą teisinęs Donatas Morkūnas, žinomas Šiaulių radikalas Žilvinas Razminas.

Renginyje apsilankė (jo atvaizdas puikuoja ir parodos plakate) ir atvirai, nuoširdžiai pasisakė buvęs tuometinis LKP Šiaulių miesto komiteto pirmasis sekretorius Vaclovas Volkovas, trumpam užsuko ir „pozityvusis“ komunistas, vėliau socialistas Mindaugas Stakvilevičius. Atvirumo netrūko – kalbėta apie buvusią konfrontaciją tarp Sąjūdžio atstovų pozicijos ir LKP, buvo klausiama ir atvirai atsakoma – Č. Juršėnas galėjo pasitikslinti, ar tikrai tada Šiaulių centriniame parke jį ir kitus LKP atstovus kėsinosi susprogdinti Ž. Razminas. Pastarasis klausiančiajam atvirai kaip kunigui ir atsakė.

Vienintelis renginio vedėjas Tautvydas Elijošius, pats istorikas, universitete apgynęs magistro darbą apie Sąjūdžio istoriją Pakruojo krašte, bandė būti objektyvus, pristatyti Sąjūdžio istorijos ištakas ir kelią. Malonu buvo girdėti, kai Z. Vaišvila pasidžiaugė, kad Šiaulių sąjūdininkės Irenos Vasinauskaitės kapitalinis darbas apie Sąjūdžio istoriją yra vienas iš objektyviausių iki šiol parengtų darbų, kuriuo galima remtis, nes pasirodo daug medžiagos, kuri iškraipo tiesą. Nors kalbėta karštai, emociškai, bet nuoširdžiai. Smagu buvo matyti, kad buvę priešingų fronto pusių dalyviai po renginio fotografavosi, dalijo autografus, atsiprašinėjo už gal per griežtus žodžius, vienų kitiems pasakytus prieš 30 metų.

Gyvenimas viską sustato į savo vėžes. Ne JIE ir MES, nors ir buvę istorijos personažai, bet ISTORIJA atsakys į klausimus, kodėl kai kurie dokumentai prieš 30 metų tiesiog dingo (laikiniai ar amžiams)? Atsakys ir į klausimus, koks Lietuvoje (Šiauliai ir čia rodė pavyzdį) tada buvo fenomenas, kada atsirado „gerieji Lietuvos komunistai“, kuriuos delegavo Sąjūdis dalyvauti rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą.

Aukščiausiąją Tarybą.

Renginys tęsėsi net dvi valandas, todėl apmaudu, kad mažiau laiko ir dėmesio liko, mano nuomone, svarbesniam, prasmingesniam dalykui – Z. Vaišvilos parengtai unikaliai parodai „Nr. 21“ pristatyti ir aptarti. Parodos lankytojams tai puiki proga susipažinti su tuometine rinkimų kova, jų rezultatais, sužinoti, ką reiškia raktažodis „Nr. 21“. Aplankykite parodą be emocijų, be kalbų!

Parodos „Nr. 21“ atidarymas sukėlė daug įvairių minčių.

S. Tumėno nuotrauka.

ŠIAULIŲ REGIONAS

2020 m. sausio 7 d. dalyvavau renginyje, skirtame Vilniaus universiteto garbės daktaro, garsaus visuomenės veikėjo, mecenato dr. Vaclovo Dargužo 100-osioms gimimo metinėms paminėti, vykusiame Voveriškiuose, Šiaulių r.

Renginio „Dr. V. Dargužas Lietuvos ir Pasaulio pilietis“ sumanytoja – veikli mokyklos direktorė Albina Gudaitienė, kuri jau daug metų renka medžiagą apie iškilų kraštiečių, mokslininką, o šį renginį skyrė praėjusiems Pasaulio lietuvių metams ir kraštiečio šimto metų jubiliejui paminėti. Į V. Dargužo tėviškę atvyko jo sesuo D. Dargužaitė, iš Šveicarijos – V. Dargužo žmona Ruth, sūnus, daug kitų giminaičių, kurie pri(si)minė savo mylimą žmogų, akcentavusį, kad jis turėjo dvi brangias žemes – Lietuvą ir Šveicariją.

V. Dargužas gimė 1920 m. sausio 6 d. Voveriškiuose. 1940 m., baigęs Šiaulių berniukų gimnaziją, įstojo į Lietuvos veterinarijos akademiją, 1944 m. pasitraukė į Vakarus. Nuo 1945 m. gyveno Šveicarijoje. 1945–1949 m. mokėsi Berno universitete, 1948–1949 m. jame dirbo, apgynė daktaro disertaciją „Kobalto veikimas organizme“, vėliau dirbo veterinaru, 1957 m. įkūrė vieną moderniausių veterinarijos klinikų Tune ir jai vadovavo iki 1995 m. V. Dargužas buvo vienas iš Šveicarijos lietuvių bendruomenės (ŠLB) Berno skyriaus įkūrimo organizatorių, vicepirmininkas (1981–1990), pirmininkas (1991–2002), vėliau – garbės pirmininkas. Dalyvavo PLB veikloje. Šeimoje užaugo trys sūnūs: Markas Vytautas, Gabrielius Gintaras ir Aras Lukas.

V. Dargužas domėjosi Lietuvos valstybės istoriniais dokumentais ir sukaupė vertingą Lietuvos ir kitų šalių XVI–XX a. kartografijos rinkinį, kurį 1983 m. padovanojo Vilniaus universitetui. Rūpinosi lietuvių išeivijos kultūros paveldo perdavimu Lietuvai.

Vilniaus universiteto bibliotekoje saugoma unikali V. Dargužo žemėlapių kolekcija, asmeninis archyvas, jo pastangomis ir rūpesčiu bibliotekai iš Šveicarijos ir Romos perduotas Lietuvos diplomato dr. Alberto Geručio archyvas ir biblioteka. 1990 m. birželio 20 d. Vilniaus universitetas suteikė dr. V. Dargužui Vilniaus universiteto globėjo vardą, o 1991 m. V. Dargužui pirmajam Nepriklausomoje Lietuvoje Šv. Jonų bažnyčioje buvo suteiktas Vilniaus universiteto garbės daktaro vardas.

Už nuopelnus Lietuvai 1998 m. dr. V. Dargužas apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu.

Sudėtinė renginio dalis – fotografijų parodos „Lietuvių Šveicarija“ atidarymas. Ją pristatė iš Šveicarijos atvykusi ŠLB pirmininkė, PLB valdybos narė Jūratė Caspersen. Ji papasakojo ne tik apie parodą, bet išsakė daug gražių žodžių apie vieną garsiausių lietuvių Šveicarijoje V. Dargužą, palikusį ryškų pėdsaką negausios, bet veiklios lietuvių bendruomenės narių atmintyje.

Šaunu, kad renginyje dalyvavo ir Voveriškių mokyklos moksleiviai, kūrybingi pedagogai, šiuo renginiu patvirtinę, kad mokykloje gyva istorinė atmintis, kad čia auga tvirtus vertybinius pamatus gaunantis jaunimas.

Prasmingame renginyje buvo prisimintas dr. Vaclovo Dargužo gyvenimas ir jo idėjos.
N. Brazausko nuotrauka.

RINKĖJAI

Vykdydamas Seimo nario pareigas ir tesėdamas duotus pažadus, priimu rinkėjus pirmadieniais nuo 10 val. iki 12 val. Seimo nario biure Šiauliuose, Aušros al. 15, I aukšte. Išankstinė registracija: mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt arba mob. 8 612 03 532 el. p.: tautvydas.elijosius@lrs.lt. Mano padėjėjai Jus užregistruos, o aš galėsiu Jus priimti ir išklausti.

Jeigu pageidaujate kreiptis į mane asmeniškai, tai galite padaryti: tel. (8 5) 239 6615 (mano kabinetas Vilniuje), mob. 8 668 42 143, el. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt.

Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 6, 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas

Plėsdamas Jūsų teisinį raštingumą, šįkart siūlau atkreipti dėmesį į įsigaliojusį „Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 6, 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymą“ (2020 m. sausio 14 d. Nr. XIII-2788), reglamentuojantį iniciatyvinių grupių narių duomenų skelbimą, pareigą Vyriausiajai rinkimų komisijai užtikrinti piliečių, pasirašančių elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape, duomenų apsaugą, piliečių parašų duomenų apsaugą ir kt. Visas įstatymas prieigoje per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/269813923dbf11eabd71c05e81f09716>. Įstatymas įsigalioja 2020-02-01 (Įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2022-01-01).

REKOMENDACIJA

Rekomenduoju Jums perskaityti **Roberto Jurgaičio** monografiją „Nuo bajoriškosios savivaldos iki parlamentarizmo: Vilniaus seimelio veikla 1717–1795 m.“, Vilnius: Parlamentarizmo istorijos tyrimų centras, 2016.

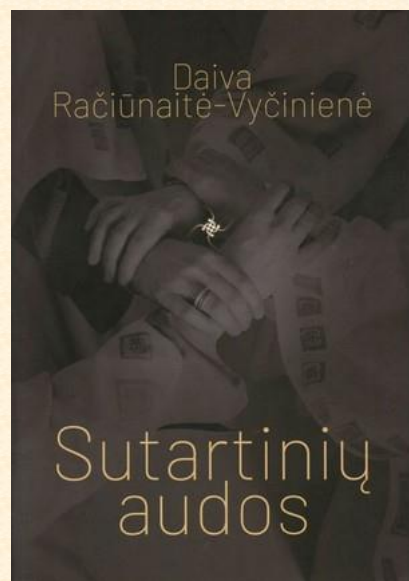
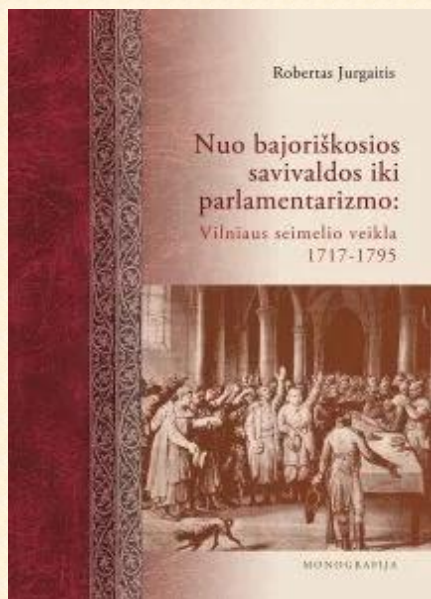
Taip pat rekomenduoju **Daivos Račiūnaitės-Vyčiniienės** monografiją „Sutartinių audos“, Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2018.

Kodėl verta praplėsti savo akiratį

Robertas Jurgaitis – žiemgalis, istorikas, humanitarinių mokslų daktaras – pirmą kartą istoriografijoje atskleidžia Vilniaus vaivadijos seimelio funkcionavimo specifiką 1717–1795 m. laikotarpiu, svarbiausias seimelio funkcijas, dalyvius ir jų statusus, vadovavimo seimelių posėdžiams praktiką, Respublikos centrinių institucijų ir LDK seimelių sąveiką, LDK centrinių institucijų ir seimelių sąveiką, Vilniaus seimelio deputatų veiklą LDK tribunoluose ir kt. Pasak paties autoriaus, „šis tyrimas – tai dar vienas žingsnelis link geresnio XVIII a. LDK bajoriškosios visuomenės ir „politinės tautos“ pažinimo.“ (R. Jurgaitis).

Daiva Račiūnaitė-Vyčiniienė – etnomuzikologė, habilituota daktarė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorė – ir akademiniam, ir neakademiniam skaitytojui pristato originalų tarpdalykinį darbą, skirtą sutartinių fenomenui. Tyrime metakritiškai nagrinėjama sutartinių ir jų formų kilmė, sutartinių sinkretiškumo raiškos formos, sutartinės kaip lokalus ir universalus diskursai, sutartinių giedojimo tradicijų kaita, autorefeksiškai atskleidžiama, kodėl vis dar giedame sutartines. „Kaip žinoma, audeklas audžiamas supinant dvi siūlų grupes. Viena siūlų grupė – *metmenys* – eina išilgai, o kita – *ataudai* – skersai audeklo. Panašiai ir sutartinėse – „metmenis“ (linijinių melodijų plėtojimą, savitą intonacinį žodyną, tam tikrus intonacinius branduolius, intonavimo subtilybes giedojimo metu

ir pan.) suaudžiant su „ataudais“ (vertikaliu skambesiu, sekundų „sumušimu“, binarika) sukuriamas nepakartojamas „sutartinių audeklas“, o drauge ir aukščiausia dvasinė patirtis – *sutarimas*.“ (Daiva Račiūnaitė-Vyčinienė).

ŠIAULIŲ ATMINTINOS DATOS

Ką mums sausio, vasario mėnesiais primena kalendorius SAUSIS

1 d. – 85 metai, kai 1935 m. Varniuose (Telšių r.) gimė skulptorius, pedagogas doc. **Donatas Lukoševičius**. 1966–1971 m. buvo Šiaulių miesto vyriausiasis dailininkas. 1973–2002 m. dėstė Šiaulių universitete. Mirė 2015 m. gegužės 17 d.

1 d. – 80 metų, kai 1940 m. Šiauliuose gimė teatro ir televizijos režisierė **Irena Bučienė**. Mirė 2001 m. Vilniuje.

1 d. – 25 metai, kai 1995 m. įkurtas Šiaulių apygardos teismas.

3 d. – 65 metai, kai 1955 m. Semaškuose (Lazdijų r.) gimė choro dirigentė, pedagogė doc. **Marija Žibūdienė**. Nuo 1977 m. gyvena ir dirba Šiauliuose.

4 d. – 130 metų, kai 1890 m. Aukštojoje Kulvoje (Jonavos r.) gimė matematikas, pedagogas **Jonas Kartanas**. 1932–1939 m. buvo Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos direktorius. Nužudytas 1944 m. Vorkutoje (Rusija).

6 d. – 100 metų, kai 1920 m. Voveriškiuose (Šiaulių r.) gimė Šveicarijos lietuvių visuomenės veikėjas, veterinarijos gydytojas dr. **Vaclovas Dargužas**. 1940 m. baigė Šiaulių berniukų gimnaziją. Mirė 2009 m. Šveicarijoje.

6 d. – 75 metai, kai 1945 m. Naujatrobiuose (Kauno r.) gimė chorvedė, pedagogė **Genovaitė Jaseliūnienė**. Nuo 1977 m. dirba Šiauliuose.

6 d. – 80 metų, kai 1940 m. Kaune gimė teatro aktorė, pedagogė **Regina Paliukaitytė**. 1961–1964 m. vaidino Šiaulių dramos teatre. Mirė 2015 m. Vilniuje.

7 d. – 160 metų, kai 1860 m. Pašvinyje (Šiaulių r.) gimė gydytojas, kalbininkas, publicistas, švietėjas dr. **Jonas Spudulis**. 1842–1881 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Kurį laiką dirbo gydytoju Šiauliuose. Mirė 1920 m. Tauragėje.

7 d. – 65 metai, kai 1955 m. Šiauliuose gimė matematikas, politinis ir visuomenės veikėjas **Saulius Lapienis**. 1972 m. baigė Šiaulių 9-ąją vidurinę mokyklą.

9 d. – 65 metai, kai 1955 m. Linkuvoje (Pakruojo r.) gimė geografą, pedagogą doc. dr. **Henrikas Volodka**. Nuo 1978 m. dirbo Šiaulių universitete. Mirė 2012 m. Šiauliuose.

12 d. – 140 metų, kai 1880 m. Kalniškiuose (Šiaulių r.) gimė poetas, lietuviškosios spaudos bendradarbis ir platintojas, švietėjas **Jonas Krikščiūnas-Jovaras**. 1946–1967 m. gyveno Šiauliuose. Čia ir mirė 1967 m. Palaidotas K. Donelaičio g. kapinėse. Jo vardu pavadinta Šiaulių miesto gatvė ir mokykla.

15 d. – 170 metų, kai 1850 m. Varnioniuose (Radviliškio r.) gimė literatas, kultūros veikėjas, gydytojas **Juozas Brazaitis**. 1871 m. baigė Šiaulių gimnaziją. Kurį laiką dirbo karo gydytoju Šiauliuose. Mirė 1926 m. Anykščiuose.

15 d. – 100 metų, kai 1920 m. atidaryta Šiaulių mokytojų seminarija. Veikė iki 1957 m.

17 d. – 90 metų, kai 1930 m. Zatišiuose (Šiaulių r.) gimė dailininkas, menotyrininkas, pedagogas, mokslo ir visuomenės veikėjas, Šiaulių miesto garbės pilietis prof. habil. dr. **Vytenis Rimkus**.

17 d. – 75 metai, kai 1945 m. Kaune gimė gydytojas psichoterapeutas **Arvydas Šimkūnas**. 1973–1987 m. vadovavo Šiaulių psichoneurologinėi ligoninei. Mirė 2010 m. Šiauliuose.

17 d. – 50 metų, kai 1970 m. pradėjo veikti Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos muziejus.

18 d. – 135 metai, kai 1885 m. Šiaudinėje (Akmenės r.) gimė literatūros tyrinėtojas, vertėjas, pedagogas prof. **Merkelis Račkauskas**. 1904 m. baigė Šiaulių gimnaziją. Mirė 1968 m. Kaune.

18 d. – 80 metų, kai 1940 m. Rudnioje (Varėnos r.) gimė žurnalistas, redaktorius dr. **Jonas Vėlyvis**. 1959–1966 m. dirbo Šiauliuose. Mirė 2014 m. Vilniuje.

21 d. – 80 metų, kai 1940 m. Šiauliuose gimė gydytoja, politinė ir valstybės veikėja, Kovo 11-osios akto signatarė **Miglutė Gerdaitytė**.

21 d. – 75 metai, kai 1945 m. Skirszemėje (Tauragės r.) gimė matematikas, pedagogas, politinis ir visuomenės veikėjas doc. dr. **Jonas Genys**. Nuo 1971 m. dėstė Šiaulių universitete. Mirė 2013 m. Šiauliuose.

22 d. – 75 metai, kai 1945 m. Junkiluose (Kelmės r.) gimė sportininkas, slidinėjimo ir dviračių sporto meistras, visuomenės veikėjas **Vincas Baškys**.

22 d. – 65 metai, kai 1955 m. Vilniuje gimė teatro aktorius, dainininkas **Saulius Bareikis**. Kurį laiką dirbo Šiaulių dramos teatre.

25 d. – 100 metų, kai 1920 m. Kretingoje gimė muzikas, birbynininkas, pedagogas **Jurgis Pipiras**. Nuo 1957 m. dėstė Šiaulių muzikos mokykloje. Ilgą laiką vadovavo „Jovaro“ ansamblio orkestrui. Mirė 2006 m. Šiauliuose.

25 d. – 55 metai, kai 1965 m. Šiauliuose gimė menininkas (videomenas) **Saulius Pučinskas**. 2007 m. baigė Šiaulių universitetą.

26 d. – 85 metai, kai 1935 m. Kaune gimė teatro aktorė **Genovaitė Vaiginytė**. 1966–1991 m. dirbo Šiaulių dramos teatre.

26 d. – 65 metai, kai 1955 m. Kėdainiuose gimė žurnalistė, rašytoja **Vitalija Morkūnienė**. Nuo 1981 m. dirba Šiauliuose.

29 d. – 100 metų, kai 1920 m. Maneituose (Radviliškio r.) gimė inžinierius, išradėjas, aviamodeliuotojas, aviakonstruktorius, visuomenės veikėjas **Petras Motiekaitis**. Nuo 1949 m. dirbo Šiaulių „Elnio“ kombinate. Mirė 1988 m. Šiauliuose. Palaidotas K. Donelaičio g. kapinėse.

30 d. – 125 metai, kai 1895 m. Svistapolyje (Šiaulių r.) gimė architektas, pedagogas prof. **Jonas Kumpis (Kumpikevičius)**. 1914 m. baigė Šiaulių gimnaziją. Mirė 1960 m. Vilniuje.

31 d. – 95 metai, kai 1925 m. Šiauliuose gimė poetas, žurnalistas **Arėjas Vitkauskas**. Mirė 1994 m. Vilniuje.

Šaltinis: „2020 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2020-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/sausis-2/>).

VASARIS

2 d. – 85 metai, kai 1935 m. Aukštelkuose (Radviliškio r.) gimė poetas, publicistas, žurnalistas, kraštotyrininkas **Stasys Bulzgis**. 1974–2001 m. dirbo dienraščio „Šiaulių naujienos“ redakcijoje. Kurį laiką vadovavo Šiaulių miesto literatų susivienijimui. Mirė 2017 m. gruodžio 24 d.

5 d. – 135 metai, kai 1885 m. Telšiuose gimė inžinierius, pedagogas prof. **Julius Gravrogkas**. 1903 m. baigė Šiaulių berniukų gimnaziją. Mirė 1968 m. Klivlende (JAV).

5 d. – 60 metų, kai 1960 m. Jurbarke gimė inžinierius mechanikas, politinis ir visuomenės veikėjas **Arvydas Mockus**. Nuo 1983 m. dirbo Šiauliuose, 2012–2016 m. LR Seimo narys.

5 d. – 60 metų, kai 1960 m. Šiauliuose gimė operos dainininkė **Gintarė Skėrytė**.

6 d. – 100 metų, kai 1920 m. Lydeikiuose (Šiaulių r.) gimė operos dainininkė, JAV lietuvių visuomenės veikėja **Prudencija Navickaitė-Bičkienė**. 1939 m. baigė Šiaulių mokytojų seminariją. Mirė 1993 m. Čikagoje (JAV).

7 d. – 105 metai, kai 1915 m. gimė dailininkė, meno istorikė **Pranė Svičiulienė**. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Mirė 1999 m. Vilniuje.

8 d. – 120 metų, kai 1900 m. Kaune gimė teatro aktorius, režisierius **Kazys Jurašiūnas**. 1931–1935 m. dirbo Šiaulių dramos teatre. Mirė 1975 m. Kaune.

8 d. – 95 metai, kai 1925 m. Papiškiuose (Rokiškio r.) gimė gydytojas urologas, Šiaulių miesto garbės pilietis dr. **Alfonsas Stakėnas**. 1952–2005 m. dirbo Šiaulių apskrities ligoninėje.

8 d. – 90 metų, kai 1930 m. Malaikoniuose (Kėdainių r.) gimė istorikas, filosofas, politologas doc. dr. **Antanas Sabaliauskas**. 1963–2009 m. dėstė Šiaulių universitete. Mirė 2017 m. balandžio 12 d.

9 d. – 55 metai, kai 1965 m. Kazlų Rūdoje (Marijampolės r.) gimė chorvedys, pedagogas, Šiaulių miesto garbės pilietis **Remigijus Adomaitis**. Nuo 1990 m. Šiaulių berniukų ir jaunuolių choro „Dagilėlis“ meno vadovas ir dirigentas.

11 d. – 60 metų, kai 1960 m. Šiauliuose gimė dailininkas tapytojas, fotomenininkas **Saulius Kruopis**. Mokėsi Šiaulių dailės mokykloje.

14 d. – 90 metų, kai 1930 m. Šiauliuose pradėtas leisti savaitraštis „Šiaurės Lietuva“. Ėjo iki 1933 m.

15 d. – 25 metai, kai 1995 m. atkurta Šiaulių apskritis.

18 d. – 115 metų, kai 1905 m. Liepalotuose (Šakių r.) gimė rašytoja, pedagogė **Petronėlė Orintaitė-Janutienė**. 1932–1937 m. mokytojavo Šiaulių berniukų gimnazijoje. Mirė 1999 m. Los Andžele (JAV).

19 d. – 95 metai, kai 1925 m. Šiauliuose gimė inžinierius, išradėjas prof. habil. dr. **Zenonas Vainoris**. 1945 m. baigė Šiaulių Juliaus Janonio gimnaziją. 1945–1952 m. dirbo Šiauliuose. Mirė 2009 m. Vilniuje.

20 d. – 85 metai, kai 1935 m. Mėčiuose (Šilalės r.) gimė teatro ir televizijos režisierius, teatrologas, visuomenės veikėjas dr. **Petras Bielskis**. Baigė Šiaulių darbo jaunimo vidurinę mokyklą. 1956–1961 m. vaidino Šiaulių dramos teatre.

20 d. – 80 metų, kai 1940 m. Šakynoje (Šiaulių r.) gimė bibliotekininkas, poetas, prozininkas **Antanas Budzinskas**. Studijavo Šiaulių pedagoginiame institute, bet jo nebaigė. Mirė 2006 m. savo tėviškėje.

21 d. – 170 metų, kai 1850 m. Trumpaičiuose (Joniškio r.) gimė publicistas, poetas, knygnešys, tautosakininkas, švietėjas **Matas Slančiauskas**. Rinko tautosaką Šiaulių krašte. Jo archyvas saugomas „Aušros“ muziejuje. Mirė 1924 m. savo tėviškėje.

21 d. 115 metų, kai 1905 m. Jasunskuose (Alytaus r.) gimė teisininkas **Matas Krygeris**. 1928–1932 ir 1941 m. dirbo Šiauliuose. Mirė 1997 m. Kaune.

22 d. – 70 metų, kai 1950 m. Šiauliuose gimė dailininkė tekstilininkė, pedagogė **Nijolė Ošurkoviėnė**. 1974 m. baigė Šiaulių pedagoginį institutą. Dirba Šiaulių dailės mokykloje.

23 d. – 95 metai, kai 1925 m. Perlojoje (Varėnos r.) gimė literatūros tyrinėtoja, dramaturgė dr. **Petronėlė Česnulevičiūtė**. 1949–1952 m. dėstė Šiaulių mokytojų institute. Mirė 2011 m. gegužės 11 d. Vilniuje.

25 d. – 80 metų, kai 1940 m. Margiuose (Šiaulių r.) gimė gydytojas chirurgas, onkologas **Romualdas Margevičius**. Nuo 1964 m. dirbo Šiauliuose. 1979–2001 m. vadovavo Šiaulių onkologijos ligoninei. Mirė 2010 m. Šiauliuose.

27 d. – 140 metų, kai 1880 m. Juodeikiuose (Plungės r.) gimė teisininkas, politinis, visuomenės bei kultūros veikėjas **Kazimieras Venclauskis**. 1918–1919 m. buvo Šiaulių miesto burmistras, 1925–1939 m. vadovavo „Kultūros“ bendrovei. Mirė 1940 m. Šiauliuose. Palaidotas senosiose (Talkšos) kapinėse.

Šaltinis: „2020 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2020-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/vasaris/>).

Steigiamojo Seimo (1920–1922 m.) nariai

Juozas Akmenkis (Akmenius) (1882–1933), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1922 11 13).

Gimė 1882 m. liepos 30 (kitur nurodoma – liepos 28 d.), Kaniūkų kaime, Kelmės valsčiuje, Raseinių apskrityje.

1899 m. baigė Raseinių miesto mokyklą, mokėsi privačiai ir stojo į Pskovo matininkų mokyklą.

1903–1904 m. dalyvavo slaptose lietuviškų raštų platinimo draugijoje „Trimitas“ Tytuvėnuose.

1905 m. liepos 10 d. vedė Kristiną Filipavičiūtę.

1905 m. gruodžio mėn. dėl persekiojimo už aktyvų dalyvavimą revoliuciniame sąjūdyje buvo priverstas išvykti į Jungtines Amerikos Valstijas.

1906 m. grįžo iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir dirbo laisvuoju Tytuvėnų vartotojų draugijos praktikantu.

1909 m. – Eržvilko vartotojų draugijos krautuvės vedėjas.

1911–1919 m. – Viešnių vartotojų draugijos krautuvės vedėjas.

1920 m. – Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys. Lietuvių katalikų draugijos „Blaivybė“ centro valdybos narys.

1920 m. gegužės 15 d.–1922 m. lapkričio 13 d. – Lietuvos Steigiamojo Seimo narys.

1920–1921 m. – dirbo Prekybos ir pramonės ministerijos Kooperacijos departamento ir Šiaulių srities vartotojų bendrovių sąjungos kooperacijos instruktoriumi.

1922 m. lapkričio 13 d.–1923 m. birželio 5 d. – Lietuvos Respublikos Pirmojo Seimo narys.
Nuo 1923 m. dirbo Žemės ūkio ministerijoje patarėju, vėliau revizoriumi.

1923 m. gegužės 12–13 d. dalyvavo rinkimuose į Lietuvos Respublikos Antrąjį Seimą pagal Lietuvos krikščionių demokratų partijos sąrašą kandidatavo III (Raseinių) rinkimų apygardoje ir IV (Telšių) rinkimų apygardoje, tačiau išrinktas nebuvo.

1925 m. vasario 20 d. – išrinktas naujai įsteigtos sąjungos „Lietuvos Kooperatyvų Centras“ Valdybos nariu.

1926 m. – Dusnūnų girininkas.

1927 m. – „Šviesos“ spaustuvės vedėjas.

Vėliau dirbo Valstybės kontrolės vyriausioju revizoriumi Tauragės ir Raseinių apskrims.

Mirė 1933 m. sausio 19 d. Tauragėje. Palaidotas Tytuvėnuose, Kelmės r.

Šaltinis: „AKMENSKIS Juozas (1882–1933)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=174740.

Tadas Aleliūnas (1872–mirties data nežinoma), Steigiamojo Seimo narys (1921 04 05–1922 11 13).

Gimė 1872 m. Panevėžio apskr. ir valsč., Maženių kaime, valstiečių šeimoje.

Tarnavo Rusijos kariuomenėje, buvo išvykęs į Ameriką. Grįžęs, ėjo Panevėžio valsč. viršaičio pareigas.

Steigiamojo Seimo rinkimuose buvo iškeltas Lietuvos Darbo federacijos sąraše ir kandidatavo V (Panevėžio) rinkimų apygardoje, tačiau išrinktas nebuvo.

Raguvoje dirbo milicininku, 1920 m. dalyvavo Nepriklausomybės kovose prieš Lenkiją.

1920 11 20 Nepriklausomybės kovose žuvus Steigiamojo Seimo nariui Antanui Matulaičiui, pagal Lietuvos Darbo federacijos sąrašą nuo 1921 04 05 – Steigiamojo Seimo narys.

Priklausė Steigiamojo Seimo Darbo federacijos frakcijai, įėjusiai į LKDP bloką.

I Seimo (1922 11 13–1923 03 13) ir II Seimo (1923 06 05–1926 06 02) narys.

Mirties data nežinoma.

Šaltinis: „Tadas Aleliūnas (1872–mirties data nežinoma)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97094.

Kazimieras Ambrozaitis (1882–1957), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1922 11 13).

Gimė 1882 02 14 Raseinių apskr., Jurbarko valsč., Rotulių kaime.

Mokėsi Jurbarko keturklasėje mokykloje.

1912 m. išlaikė pradžios mokyklos mokytojo egzaminus, nuo 1914 m. mokytojavo.

1916 m. Maskvoje išlaikė gimnazijos kurso egzaminus.

1916–1918 m. studijavo Maskvos universitete Istorijos-filologijos fakultete.

Nuo 1918 m. Vilniuje dirbo lietuvių kalbos žodyno komisijoje.

1919 m. vienas Lietuvos krikščionių darbininkų atstovų suvažiavimo, įkūrusių Lietuvos darbo federaciją (LDF), organizatorių. LDF pirmininkas. 1920–1922 m. priklausė LKDP centro valdybai.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas pagal LKDP sąrašą. Priklausė Steigiamojo Seimo Darbo federacijos frakcijai, įėjusiai į LKDP bloką.

Žemės reformos įstatymo referentas Steigiamajame Seime.

I (1922 11 13–1923 03 13) ir II Seimo (1923 06 05–1926 06 02) prezidiumo narys, III Seimo (1926 06 02–1927 04 12) vicepirmininkas.

1923–1925 m. Friburgo universitete apgynė daktaro disertaciją.

Po 1927 12 17 perversmo, 1929 m. buvo kalintas Varnių prievartinio darbo stovykloje.

1940 m. NKVD suimtas, 1941 05 08 ištremtas į Kazachstano lagerius.

1944 m. paleistas, tačiau 1948 05 28 vėl suimtas ir ištremtas į Krasnojarsko krašto, Rešiotų lagerį.

Mirė 1957 12 06 Rešiotuose, 1989 m. perlaidotas Skirsnemunės kapinėse.

Šaltinis: „Kazimieras Ambrozaitis (1882–1957)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97096.

Jonas Andziulis (1866–1927), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1921 02 04).

Gimė 1866 10 30 Vilkaviškio apskr., Paežerių valsč., Smalinyčios kaime.

Mokėsi Paežerių pradžios mokykloje.

Nuo 1878 m. mokėsi Suvalkų gimnazijoje, baigęs 4 klases grįžo į tėvų ūkį, nes vyresnysis brolis atsisakė teisių į tėvų ūkį.

Nuo 1906 m. – Paežerių valsčiaus viršaitis, 1910–1914 m. – Vilkaviškio, Paežerių ir Gižų valsčių taikos teisėjas Vilkaviškyje.

1917 m. dalyvavo lietuvių konferencijoje Vilniuje.

Po 1918 m. – Paežerių valsčiaus komiteto pirmininkas.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas II (Kauno) rinkimų apygardoje. Priklausė Lietuvos ūkininkų sąjungos frakcijai įėjusiai į LKDP bloką.

1921 m. pasitraukė iš Steigiamojo Seimo.

1921–1927 m. – Vilkaviškio apskrities valdybos pirmininkas. Jo rūpesčiu įsteigta Vilkaviškio ligoninės senelių prieglauda ir kitos visuomeninės įstaigos.

Mirė 1927 balandžio 27 d.

Šaltinis: „Jonas Andziulis (1866–1927)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97107.

ŽINIASKLAIDA

Seimo nario mintys žiniasklaidoje

Šiaulių televizija, Šiaulių rajono laida „Sodžius 2020 01 14“, 2020 m. sausio 14 d., prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=kjLrpPfoTwo> (reportaže nuo 11.50 min.).

NAUDINGOS NUORODOS

Kviečiu Jus stebėti, vertinti naują Šiaulių miesto, Lietuvos, Europos Sąjungos politinį, ekonominį, kultūrinį, socialinį etc. gyvenimą! *Žinokime, galvokime ir reaguokime:*

www.lrs.lt/; www.lrp.lt/; www.lrv.lt/; www.siauliai.lt/; www.lvzs.lt/; www.vkontrole.lt/; www.lmt.lt/; www.lygybe.lt/; www3.lrs.lt/pls/inter/vaikai; www.vlkk.lt/; www.plbe.org/; www.pljs.org/; www.vsd.lt/; www.prokuraturos.lt/; www.stt.lt/; www.kt.gov.lt/; www.ekgt.lt/; www.oecd.org/; www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_k=1&p_r=3829; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=25380&p_k=1; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=48&p_k=1; www.sveikatostaryba.lt/; www.pazinkvalstybe.lt/; www.lietuva.lt/100/; https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15781&p_k=1&t=165098; www.ec.europa.eu/commission/index_lt; <https://mo.lt/>; www.teise.pro/; www.vrk.lt/; www.europarl.europa.eu/about-parliament/lt; www.lrkmlrv.lt/lt/nemokamimuziejai; <https://www.rinkejopuolapis.lt/>; <https://kaunas2022.eu/>; <https://bienale.lt/2019/>; <https://www.lt72.lt/>; https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt.

MANO KOMANDA

Dirbti padeda draugiška ir kompetentinga komanda, kurios nariai yra: Nerijus (humanitarinių mokslų daktaras, literatūrologas, lektorius, mokslinių publikacijų autorius), Tautvydas (istorijos ir politikos magistras, muziejininkas, istorijos ir paveldosaugos bakalauras), Rita (teisės ir valdymo magistrė, teisininkė, socialinė pedagogė, edukologė, lektorė, visuomenininkė), Tomas (edukologijos mokslų daktaras, docentas, mokslinių publikacijų autorius).

KONTAKTAI

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

*Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt*

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas)

Padėjėjai-sekretoriai Vilniuje ir Šiauliuose:

*Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;
Tautvydas Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. tautvydas.elijosius@lrs.lt;
Rita Virbaliėnė (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. rita.virbaliene@lrs.lt;
Tomas Butvilas (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. tomas.butvilas@lrs.lt.*

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/stasys.tumenas>

<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>

Naujienlaiškį parengė padėjėjas Nerijus Brazauskas.